

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Václava Štencla, MA, v právní věci

žalobce: **Agropodnik Mašovice, a.s.**
sídlem Mašovice 154, 669 02 Znojmo

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2023, č. j. MZP/2023/240/2076,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem sporu byla otázka, zda žalovaný při vymezení podmínek souhlasu k použití chemických prostředků v ochranném pásmu Národního parku Podyjí postupoval v souladu se zákonem.
2. Žalobce podal dne 25. 4. 2023 žádost o udělení souhlasu k použití chemických prostředků na jím obhospodařovaných pozemcích v ochranném pásmu Národního parku Podyjí („ochranné pásmo“). Správa Národního parku Podyjí („správa NP“) s použitím chemických

prostředků souhlasila rozhodnutím ze dne 29. 8. 2023, č. j. NPP 1136/2023 („rozhodnutí správy NP“); stanovila však podmínky tohoto souhlasu. Jednou z podmínek bylo také vymezení tzv. ochranné zóny mezi konvenčním zemědělstvím a pozemky v národním parku a evropsky významných lokalitách, kde nesmí být aplikovány biocidy ani umělá hnojiva s výjimkou prostředků povolených v ekologickém zemědělství. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil odvoláním, o kterém žalovaný rozhodl dne 27. 11. 2023, č. j. MZP/2023/240/2076 („napadené rozhodnutí“) tak, že opravil nesprávně uvedené označení dílů půdních bloků a svázal nabytí účinnosti se dnem právní moci rozhodnutí, a ve zbývajícím rozsahu rozhodnutí správy NP potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

3. Podle žalobce správa NP ochranné pásmo Národního parku Podyjí fakticky rozdělila na dvě zóny, přičemž v každé z nich se má zemědělsky hospodařit jiným způsobem. Podle zákona se však ochranné pásmo do žádných zón nedělí. Režim v ochranném pásmu by pak měl být mírnější než v samotném národním parku. Ve skutečnosti je však režim zemědělského hospodaření v ochranných zónách úplně stejný, jako nyní platí v Národním parku Podyjí. Stanovit v ochranném pásmu stejně přísný režim jako v národním parku, byť se omezení týká jen jeho části, je podle žalobce protiprávní a v rozporu se zásadou zákonnosti. Fakticky svým rozhodnutím správa NP bez odpovídající právní úpravy uměle rozšířila území národního parku o ochranné zóny.
4. Žalobce z napadeného rozhodnutí nabytí dojmu, že právě on je zodpovědný za alarmující stav pesticidů ve sledovaných vodních tocích. Tento závěr však nepotvrzuje žádné rozhodnutí. Na území, které odvodňují předmětné vodní toky, hospodaří celá řada zemědělců, ale také zahrádkáři či záhumenkáři, kteří žádné regulaci nepodléhají.
5. Dále žalobce rozporoval tvrzení, že nepřijal příslušná opatření k okamžitému zamezení či odstranění problému. Žalobce totiž opatření zavedl, využívá tzv. precizní zemědělství. Používá moderní samostatné postřikovače s digitálními technologiemi, či rozmetadla, která umějí cíleně aplikovat potřebné množství hnojiva. Přípravky proti hrabošům umísťuje pouze do nor a v polovičním množství, než je obecně dovoleno. Obecně se svá pole snaží udržovat v dobré kondici.
6. Dospěje-li soud k závěru, že správě NP náleží pravomoc rozdělit ochranné pásmo do zón, pak vzniká otázka, jakým způsobem mají být ochranné zóny jasné a určitelně vymezeny. Správa NP zavedla trojí šíři ochranných zón. Žalobce však postrádá zdůvodnění, co přesně vedlo správu NP ke stanovení konkrétních šířek na konkrétních dílech půdních bloků. Žalovaný k této otázce argumentoval odborným materiálem „Údaje o jakosti vody“ ze dne 24. 6. 2018. Průzkum ale pochází z roku 2014 a 2015. Žalobce by čekal, že správa NP použije jako podklad mnohem aktuálnější údaje. Jejich porovnání by totiž potvrdilo trend setrvalého snižování množství sledovaných látek, na který má vliv např. i žalobcem zaváděné precizní zemědělství. Žalobce nepovažuje za dostatečně odborný podklad odborné vyjádření Ing. P. D., akreditovaného poradce Mze č. 9/2007, ze dne 29. 10. 2018 („odborné vyjádření“), ze kterého správní orgány vycházejí. Toto vyjádření se totiž zaměřuje na stav zemědělských pozemků v Národním parku Podyjí, nikoliv v ochranném pásmu. Jedinou zmínkou ve vazbě na ochranné pásmo je návrh na vytvoření ochranných zón různých šířek, což však dostatečně konkrétně nevysvětluje volbu jednotlivých šířek ochranných zón v této věci. Odborné vyjádření neuvádí ani bližší vodítka, podle kterých je možné zařadit díly půdních bloků dle rizikovitosti do jedné ze tří navržených skupin.

7. Správa NP ve svém rozhodnutí zkrátka neuvedla, jaké konkrétní vlastnosti či parametry byly určující pro stanovení zvolené ochranné zóny. Žalobce očekával, že správa NP podrobněji popíše celý sled svých úvah a činností, aby byla zřejmá jasná pravidla pro vymezování ochranných zón. Správní uvážení sice využito být může, ovšem musí být zřejmé, jak konkrétně byla hodnocena míra rizikovosti na jednotlivých půdních blocích.
8. Některá vymezení v ortofoto mapách jsou nejasná a nesrozumitelná. Předně je tu rozpor v měřítkách. Další problém žalobce spatřuje v tom, že ochranné zóny fakticky nejsou vymezeny pouze ve třech zmíněných typech, ale na některých místech je jejich šířka proměnlivá. Šířka takové proměnlivé zóny je vždy menší než typ, ke kterému má podle rozhodnutí náležet. Žalobce je schopen zasít a sklídit normální zóny v pevně vymezených šířkách. Takto proměnlivou šíří zóny ale nemůže rozumně obdělávat. Na některých místech pak žalobce vůbec netuší, jak a odkud přesně má být ochranná zóna vymezena. Mapy žalobce dostal pouze ve formě PDF, nemá tak k dispozici žádné přesné GPS souřadnice.
9. Dále žalobce namítal, že předpokládá vznik ekonomické újmy, a bude proto vůči správě NP uplatňovat náhrady. Aby tyto náhrady mohl spočítat, musí vědět, jakou plochu přesně zóna na dotčených parcelách zabírá. U ochranných zón s proměnlivou šíří však nebude možné tuto výměru přesně určit.
10. Závěrem žalobce uváděl, že rozhodnutí žalovaného je jakýmsi pokračováním rozhodnutí správy NP. Jinak řečeno, že žalovaný doplnil to, co správa NP zapomněla do svého rozhodnutí uvést. Žalovaný tak správě NP přisuzuje mnohé úvahy, které však v jejím rozhodnutí vůbec nebyly uvedeny.

III. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný odkázal na napadené rozhodnutí i rozhodnutí správy NP a navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.
12. Žalovaný pro kontext uvedl, že žalobce na částech Národního parku Podyjí hospodařil od jeho vzniku až do roku 2014 bez jakéhokoliv povolení. První souhlas byl žalobci udělen na období od roku 2014 do roku 2021 a již tento souhlas stanovil žalobci omezení zemědělského hospodaření. Od roku 2022 žalobce opět hospodaří bez souhlasu správy NP. Žalobci byly v roce 2020 a 2022 vydány jednorázové časově omezené souhlasy s použitím chemických látek k hubení hraboše polního, jejichž použití bylo rovněž omezeno stanovením ochranných pásů.
13. Správa NP je příslušným orgánem ochrany přírody ve vztahu k ochrannému pásmu, jehož souhlas je pro použití chemických prostředků výslovně vyžadován. V důsledku i ze strany žalobce doposud uplatňovaných způsobů hospodaření dochází k přímým splachům chemických látek do půdy nacházející se na území národního parku. Stanovení podmínek souhlasu je dlouhodobou správní praxí a v této věci bylo na místě. Nejedná se o nezákonné rozšiřování národního parku. Z rozhodnutí obou správních orgánů je zřejmé, že při udělení souhlasu postupovaly diferencovaně lokalitu od lokality, a to s cílem žalobcovo hospodaření omezit co nejmeně.
14. Je zákonnou povinností žalobce přijmout taková opatření, aby ochránil vlastní území národního parku před negativními důsledky jím uplatňovaného způsobu hospodaření. Prakticky to znamená, že by si měl žalobce v terénu sám vymezit pásy bez použití zakázaných látek, které funkčně upraví či rozšíří tak, aby zároveň odpovídaly jím užívané

technice. Jelikož žalobce tuto povinnost sám neplnil, musely jej správní orgány omezit rozhodnutím.

15. Úvahy, které vedly k umístění ochranných zón, vychází z odborného vyjádření, rizikových faktorů zjištěných pracovníky v terénu, uplatňovaného způsobu hospodaření, dlouhodobé znalosti inkriminovaných lokalit i žádosti žalobce. Žalobce pak neuvedl jediný důvod nepřítomnosti odborného vyjádření. Z odborného vyjádření přitom vyplývá, že se pesticidy do okolí dostávají i při použití moderních technologií a že území národního parku je nutno chránit proti průniku těchto látek zřízením ochranných zón. V případě travních pásů tyto zóny představují minimálně 10 m, rozhodnutí správních orgánů však řeší situaci, kdy budou předmětné díly půdních bloků obhospodařovány v kultuře orná půda. Otázkou tedy nebylo, zda ochranné zóny vůbec zřizovat, ale jestli bude s ohledem na funkčnost a účinnost jejich šíře 12, 18 nebo 24 m. Tuto šířku je pak třeba vztahovat k průběhu hranic s národním parkem, proto je ve vztahu k některým hraničním dílům půdních bloků proměnlivá. Rozhodnutím je stanovena nejmenší přípustná šířka. Žalobce samozřejmě může realizovat takovou širší pásu pěstovaných plodin, která bude zároveň odpovídat jeho technickým možnostem.
16. Datový nosič obsahující vymezení ochranných zón v GIS byl součástí již prvostupňového spisu, žalobce jej ale nikdy nepožadoval. Žalovaný jej v rámci dobré správy na podkladě žaloby žalobci zaslal. Tato údajná překážka tak již byla zhojena.
17. Otázka finančních náhrad je v této věci irelevantní, jelikož je předmětem jiného řízení vedeného až na základě každoročně skutečně zjištěné újmy.

IV. Posouzení věci

18. Žaloba není důvodná.
19. Soud na úvod poznamenává, že rozhodnutí správních orgánů tvoří z hlediska soudního přezkumu jeden celek (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, č. 534/2005 Sb. NSS). Jedním z úkolů odvolacího orgánu je totiž právě provedení určité korekce a doplnění případných nedostatků prvostupňového rozhodnutí. Správní soud proto obě správní rozhodnutí posuzuje ve vzájemné souvislosti. Tím, že žalovaný rozvedl či precizoval některé úvahy, které podle žalobce správa NP ve svém rozhodnutí dostatečně neuvedla, tedy splnil smysl a účel odvolacího řízení. Nejedná se proto o vadu v jeho postupu, a už vůbec ne o důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.
20. Podle § 17 odst. 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, platí, že každý je povinen, především opatřeními přímo u zdroje, předcházet znečišťování nebo poškozování životního prostředí a minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životní prostředí. Podle odst. 2 zmíněného ustanovení každý, kdo využívá území nebo přírodní zdroje, je povinen takové činnosti provádět jen po zhodnocení jejich vlivů na životní prostředí a zatížení území, a to v rozsahu stanoveném tímto zákonem a zvláštními předpisy.
21. Podle § 18 zákona o životním prostředí platí, že každý, kdo svou činností znečišťuje nebo poškozuje životní prostředí, nebo kdo využívá přírodní zdroje, je povinen na vlastní náklady zajišťovat sledování tohoto působení a znát jeho možné důsledky (odst. 1). Právníkové osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání jsou povinny v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními předpisy poskytovat informace o svém působení na životní prostředí (odst. 2).

22. Podle § 19 zákona o životním prostředí každý, kdo zjistí, že hrozí poškození životního prostředí, nebo že k němu již došlo, je povinen učinit v mezích svých možností nezbytná opatření k odvrácení hrozby nebo ke zmírnění následků a neprodleně ohlásit tyto skutečnosti orgánu státní správy.
23. Podle § 58 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny („ZOPK“), je ochrana přírody a krajiny veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.
24. Každý je povinen chránit životní prostředí a každý je povinen předcházet jeho znečišťování a jeho poškozování. Nejedná se pouze o povinnost pasivní, ale naopak o aktivní příkaz konat tím způsobem, který bude co nejšetrnější k životnímu prostředí a přírodě a krajině kolem nás. Zvláště pak v případě, kdy je žalobce osobou využívající území a přírodní zdroje ke své ekonomické činnosti, kterou životní prostředí znečišťuje a poškozuje. V takovém případě je totiž nejen povinen minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životní prostředí, ale také aktivně na své náklady zajišťovat sledování jejího působení a činit opatření nezbytná ke zmírnění jejích negativních následků. Je to tedy primárně sám žalobce, kdo by si měl být dobře vědom dopadů jím uplatňovaného způsobu hospodaření a používání chemických prostředků na okolní krajinu. Také by měl o těchto skutečnostech s příslušným orgánem ochrany přírody sám aktivně komunikovat a sám navrhopvat a přijímat taková opatření, která dopady jeho činnosti co nejvíce minimalizují.
25. Výše uvedené pak ještě nabývá na významu ve zvláště chráněných územích, která jsou z důvodu velkého přírodovědeckého či estetického významu hodna zvýšeného stupně ochrany přírody a krajiny v dané lokalitě (§ 14 ZOPK). Nejvyššího stupně ochrany přitom požívají národní parky. Jedná se o nejvýznamnější přírodní fenomény, které jsou z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového jedinečné a významné v národním či mezinárodním měřítku (§ 15 odst. 1 ZOPK). Jedním z nich je také Národní park Podyjí rozkládající se podél údolí řeky Dyje a jejích přítoků, s výrazným fenoménem průlomového říčního údolí a vrcholového plató, včetně unikátních skalních tvarů, zahrnující také druhy a stanoviště evropského významu (příloha č. 3 oddíl A ZOPK).
26. Podle § 16 odst. 2 ZOPK je na území národních parků mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí zakázáno používat prostředky nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů v rozporu s cíli ochrany zón národního parku nebo s režimem zón národního parku [písm. a)], používat na pozemcích mimo zahrady umělá hnojiva, kejdu, silážní šťávy nebo pozemky vápnit [písm. f)], používat biocidy mimo budovy [písm. h)].
27. Podle § 16c odst. 3 ZOPK je účelem ochranného pásma národního parku vedle zabezpečení území národního parku před rušivými vlivy okolí též ochrana jeho krajinářských a přírodních hodnot a zvýšená péče o sídla na území ochranného pásma národního parku.
28. Podle § 37 odst. 2 ZOPK je mj. k použití chemických prostředků v ochranném pásmu zvláště chráněného území nutný souhlas orgánu ochrany přírody. Podle odst. 3 písm. b) uvedeného ustanovení se v ochranném pásmu národního parku souhlas orgánu ochrany přírody dále vyžaduje k zemědělskému hospodaření, pokud by tím docházelo k překročení ekologicky únosného režimu přísunu živin do půdy, zejména draslíku, dusíku a fosforu. Podle § 83 odst. 7 ZOPK v souhlasu, povolení nebo jiném rozhodnutí, závazném stanovisku anebo vyjádření vydávaných podle tohoto zákona může orgán ochrany přírody stanovit podmínky pro

provedení záměru nebo jiné činnosti zajišťující zmírnění dopadů na zájmy chráněné tímto zákonem.

29. Aby byla zajištěna dostatečná ochrana tak významného území, bylo kolem Národního parku Podyjí zřízeno ochranné pásmo. Ochranné pásmo již sice není vlastním územím národního parku, ale jeho význam a účel spočívá v tom, že se jedná o jakousi „narázníkovou zónu“, která má vlastní území národního parku chránit před rušivými vlivy. Žalobce provozuje konvenční způsob zemědělského hospodaření, při kterém jsou využívány chemické látky. Jak však vyplývá § 16 ZOPK, používání těchto látek je na územích národních parků zakázáno (mimo zastavěná a zastavitelná území obcí). Jejich působení zvenčí je tedy jedním z rušivých vlivů, před kterými ochranné pásmo národní park chrání. Svůj účel pak plní pouze v případě, že skutečně minimalizuje průchod chemických látek do vlastního území národního parku.
30. I z toho důvodu je použití chemických prostředků či zemědělské hospodaření, pokud při něm dochází k překročení ekologicky únosného režimu přísunu živin do půdy, v ochranném pásmu vázáno na souhlas orgánu ochrany přírody, kterým je v dané věci správa NP (§ 78 odst. 2 ZOPK). Obecně tedy platí, že je jakékoliv využití chemických prostředků v celém území ochranného pásma zakázáno, pokud správa NP v rozhodnutí o udělení souhlasu nestanoví jinak. Souhlas s použitím umělých hnojiv a biocidů v ochranném pásmu je tedy fakticky výjimkou ze zákonného pravidla, a touto optikou je také třeba rozhodnutí správních orgánů o udělení souhlasu posuzovat. Z formulace § 37 odst. 2 a 3 navíc podle soudu nevyplývá, že by byl na udělení souhlasu právní nárok. Je proto věcí správního uvážení, zda správa NP souhlas udělí, případně za jakých podmínek (§ 83 odst. 7 ZOPK) tak učiní. Teprve s účinností od 1. 1. 2024 zákonodárce novelizoval § 37 odst. 4 ZOPK, v němž specifikoval podmínky, za nichž správa NP souhlas vydá. Tato úprava se však na projednávanou věc nepoužije.
31. Správní uvážení nemůže být absolutní či neomezené. Správní orgán musí svůj postup a své výsledné rozhodnutí vždy dostatečně odůvodnit, aby bylo možné posoudit, zda nepřekročil zákonem stanovené meze, anebo zda své správní uvážení nezneužil. I v tomto případě musí správní orgán respektovat jak stanovené procesní postupy, tak elementární právní principy správního rozhodování. Meze správního uvážení vyplývají v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, č. 906/2006 Sb. NSS., nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79, č. 739/2006 Sb. NSS). Soudnímu přezkumu pak podléhá dodržení těchto mezí. Krajský soud byl proto oprávněn hodnotit, zda je správními orgány zvolené řešení v souladu se zákonem, zda byl dostatečně zjištěn skutkový stav, zda odpovídá spisovému materiálu a také zda správní orgány přijaté řešení dostatečně odůvodnily. Nebyl však oprávněn hodnotit věcnou správnost zvoleného řešení.
32. Argumentace žalobce, že stanovením tzv. ochranné zóny došlo k nezákonnému rozšíření národního parku, je mylná. Správa NP použití chemických prostředků povolí pouze v případě, že nebudou negativně ovlivňovat vlastní území národního parku, a za tímto účelem může také stanovit jednotlivé podmínky. Jejich vymezení je na úvaze správy NP, která je omezena pouze mantinely zákona a tím, že podmínky musí být odůvodněné, přiměřené a nesmí být vůči žalobci bezdůvodně diskriminační. Zákon přitom nikde neukládá, že by tyto podmínky nemohly být vymezeny jen pro určitou část ochranného

pásma. Podle soudu je naopak stanovení podmínek (resp. omezení souhlasu) pouze pro dílčí část ochranného pásma výrazem individuálního posouzení skutkového stavu a zohledněním principu proporcionality ze strany správních orgánů. Tím však nedochází k žádnému nezákonnému rozšiřování území národního parku, ale pouze k zajištění efektivní ochrany přírody na jeho území.

33. Správa NP i žalovaný vycházeli ve svých úvahách ze skutečnosti, že rezidua chemikálií, využívaných mimo jiné právě žalobcem, pronikají hluboko do území národního parku. Nenulová koncentrace problematických chemikálií vyplývá z rozborů povrchových vod z odběrných míst Dyje Znojmo, přítok Devět mlýnů a Mašovický potok. Správní orgány tak dospěly k jednoznačnému závěru, že ochranné pásmo dostatečně neplní svoji nárazníkovou funkci, neboť přes něj chemikálie dále procházejí do vlastního území národního parku, a je proto třeba používání chemikálií v ochranném pásmu omezit. Tyto závěry potvrzuje také odborné vyjádření Ing. P. D., akreditovaného poradce Mze č. 9/2007, ze dne 29. 10. 2018 („odborné vyjádření“). Podle něj pesticidy zasahují nejen samotné plochy, na kterých jsou používány, ale také jejich okolí, tudíž i území národního parku.
34. I přes výše uvedená zjištění o výskytu chemikálií na území národního parku správa NP žalobci souhlas k používání chemických prostředků v ochranném pásmu udělila. Při konkrétním nastavení podmínek tohoto souhlasu vyšla z odborného vyjádření. Na základě doporučení uvedených v odst. 4.5.2 rozdělila půdní bloky podle rizikovitosti do 3 skupin dle svažitosti, půdního druhu a lokality a ve vzdálenosti 12 m, 18 m nebo 24 m od hranice národního parku vymezila pás, ve kterém žalobce předmětné chemické prostředky používat nesmí. Ve zbývajících částech jím obhospodařovaných ploch může chemické prostředky využívat v plném rozsahu.
35. Zvolený přístup je pak podle názoru soudu v rámci mantinelů zákonné úpravy a je ve vztahu žalobci velmi vstřícný, jelikož mu na více než 95 % jím obhospodařované plochy nacházející se v ochranném pásmu použití požadovaných chemických prostředků umožnila. Soud tak zvolené řešení nepovažoval ani za libovolné, ani za diskriminační. Správa NP naopak velmi vážila žalobcovy zájmy a podmínky souhlasu stanovila tak, aby co nejméně zatěžovaly a omezovaly žalobcovo hospodaření. Pokud by soud přistoupil na argumentaci žalobce, vedlo by to v zásadě k binárnímu posuzování jeho žádosti – buď by byl souhlas na celém území ochranného pásma udělen, nebo neudělen. Soud se přitom domnívá, že v projednávané věci by takový přístup mohl vést k neudělení souhlasu, neboť činnost žalobce v ochranném pásmu má negativní vliv na území národního parku. Výklad žalobce o nedělitelnosti ochranného pásma národního parku by tak v zásadě vedl k mnohem větší újmě na jeho právech, než jaká vyplývá z podmínek souhlasu NP.
36. Správní orgány netvrdily, že by byl za výskyt chemických látek v národním parku zodpovědný pouze žalobce. Jelikož se však chemické látky v povrchové vodě na území národního parku prokazatelně nacházejí, bylo na místě přistoupit alespoň k dílčímu omezení jejich využití podél celého území národního parku, a tudíž i na území obhospodařovaném žalobcem.
37. Jak pak vyplývá z odborného vyjádření, ani použití žalobcem akcentovaných moderních technologií nevylučuje, že nedojde k zasažení necílových ploch. I při přesnější aplikaci pesticidů pomocí moderních samochodných postřikovačů či tažných rozmetadel je totiž problematický dálkový transport reziduí. V průměru 10-20 % aplikovaného přípravku je ve formě par, kapének či pevných částic transportováno vzdušným prouděním do přilehlých

lokalit, kde jako emise vstupují do ekosystému. Do něj se dostávají také dalšími vlivy, např. působením deště, díky kterému se splavují z nadzemních částí rostlin do půdy.

38. Podle názoru soudu správní orgány dostatečně odůvodnily také vymezení konkrétních šíří ochranné zóny od hranic Národního parku. Jak uvedl žalovaný, stanovení ochranných zón vychází z nepřekročitelné šíře 10 m od hranice Národního parku Podyjí, která byla odborným vyjádřením vymezena jako nutné minimum pro zamezení rozšiřování škodlivých látek na vlastní území národního parku. Jelikož se v nyní řešené věci jedná o zemědělské využití orné půdy, byla tato minimální šíře upravena s ohledem na žalobcem využívanou mechanizaci, aby v základu respektovala šíři záběru jím používané širokořádkové techniky (secí stroje, pluhy, kombinátory), a byla tak pro žalobce co nejméně zatěžující. Konkrétní šíře pak byla zvolena vždy s ohledem na současný stav lokality. Odvíjela se tak od uplatňovaných způsobů a intenzity zemědělského hospodaření a morfologie krajiny, zejména svažitosti terénu, druhu půdy či erozního ohrožení. Jinak řečeno, svažitéjší terén, méně příznivá půda či intenzivnější zemědělské využití byly důvodem pro stanovení širší ochranné zóny v daném místě. Ani tento postup správního orgánu pak podle soudu nevykazuje znaky libovůle či diskriminace žalobce.
39. Jak bylo výše uvedeno, na udělení souhlasu není právní nárok a jedná se o výjimku ze zákonného zákazu. V takovém případě to není správa NP, kdo má tvrdit a prokazovat důvody neudělení souhlasu, ale naopak žalobce, který má tvrdit a prokázat, že použití chemických prostředků negativně neovlivní zákonem chráněné zájmy. Pokud žalobci připadalo odůvodnění rozhodnutí správy NP příliš obecné či chybné, nic mu nebránilo vznést dostatečně konkrétní námitky vůči vymezení jednotlivých šířek ochranné zóny na konkrétních místech, aby žalovaný musel odůvodnění napadeného rozhodnutí precizovat. Pokud žalobce hodlal v řízení zpochybnit dosavadní skutková zjištění, měl svá tvrzení prokázat např. oponujícím vyjádřením odborníka, nebo předložit mnohem aktuálnější údaje o stavu vody ve sledovaných profilech, které by negovaly jednotlivé závěry správních orgánů. Žalobce však pouze obecně konstatoval nedostatečnost odůvodnění či neaktuálnost zvolených podkladů. Tato obecná tvrzení či domněnky žalobce nebo jeho obecná nespokojenost se zvoleným řešením však samy o sobě dosavadní skutková zjištění zpochybnit nemohou. Ani žalobcem tvrzený trend snižování spotřeby sledovaných látek pak nic nevypovídá o tom, jak a zda vůbec se tato skutečnost projevuje také v koncentraci reziduí chemických látek na území národního parku. Soud se proto pro nadbytečnost nezabýval žalobcem odkazovanými zjištěními Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského
40. Soud tedy nepřisvědčil ani námitkám proti odbornému vyjádření. Je pravdou, že se odborné vyjádření zabývalo zejména stavem Národního parku Podyjí a negativními vlivy pesticidů na vlastní území národního parku. Právě před těmito vlivy má však ochranné pásmo národní park chránit. Potřebná opatření v ochranném pásmu je tak třeba vyvozovat právě ze zjištění učiněných na území národního parku. Pro nyní řešenou věc je tak relevantní nejen kapitola 4.5, která se zabývá návrhem řešení ochranné zóny mezi konvenčním zemědělstvím v ochranném pásmu a pozemky v Národním parku Podyjí, ale odborné vyjádření jako celek. Pouhý nesouhlasný dojem žalobce pak odborné vyjádření nezpochybňuje. Jiné odborné vyjádření, které by dosavadní skutkové závěry rozporovalo, žalobce nepředložil.
41. Dále žalobce namítal nejasnost a nesrozumitelnost vymezení některých ochranných zón, kterou spatřoval ve skutečnosti, že ortofoto mapy ve formátu PDF měly různá měřítka a podkladová ortofota nebyla pod šrafováním dobře čitelná. Výše uvedený problém lze

spatřovat pouze u mapových podkladů ve formátu PDF, který ze své podstaty není pro zobrazení GPS souřadnic ideální. Příložené mapové podklady je však třeba chápat širěji, nejedná se pouze o ortofota ve formátu PDF. Žalobcem požadované vymezení ochranných zón v prostředí GIS, tedy včetně GPS souřadnic, je součástí již prvostupňového správního spisu. Podle soudu je pak třeba toto přesné zaměření chápat jako součást správních rozhodnutí, které však kvůli specifickému formátu souboru nemohlo být k rozhodnutí snadno přiloženo. Jak vyplývá z přípisu správy NP ze dne 8. 4. 2024, žalobce má již veškerý soubor digitálních dat pro využití v systému GIS k dispozici, a je mu tak známo přesné GPS zaměření vymezených ochranných zón. Tvrzení o nejasnosti a nesrozumitelnosti vyměřených zón tak soud považoval za účelové. Námitka je nedůvodná.

42. Jak již bylo uvedeno, správa NP vymezila ochrannou zónu vždy v rozsahu 12, 18 nebo 24 m od hranice vlastního území národního parku. Tam, kde to bylo možné, pak správa NP jako základní hranici pro stanovení ochranné zóny využila věcnou, v terénu patrnou hranici mezi polními kulturami a přírodními biotopy. Učinila tak proto, aby bylo možno se lépe orientovat v terénu, v němž hranice národního parku i dílčích půdních bloků obhospodařovaných žalobcem nejsou rozeznatelné. Tento postup však nebylo možné využít všude – v těchto místech správa NP nechala ochrannou zónu vymezenou rovnoběžně s hranicí národního parku. Žalobcem tvrzená proměnlivá šířka ochranných zón tak fakticky žádnou proměnlivou šířkou není. Pouze v daném místě žalobcem obhospodařovaný půdní blok přímo nesousedí s hranicí národního parku. Tato skutečnost pak nemá žádný vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
43. Správou NP vymezenou ochrannou zónu je třeba vnímat jako minimální šíři plochy přiléhající k hranici národního parku, na které žalobce nesmí používat chemické prostředky. Pokud žalobce takto vymezenou plochu není schopen obdělávat, nebo mu z jakýchkoliv jiných důvodů nevyhovuje, nic mu nebrání, aby plochu, na které bude provozovat ekologické zemědělství, rozšířil do jemu vyhovujících rozměrů. Jak ostatně vyplývá z odborného vyjádření, nepochybně by bylo žádoucí využívat postupy ekologického zemědělství na celém území ochranného pásma, nikoliv pouze v minimálně určených mezích. Žalobcem namítaná ekonomická újma za ztížení zemědělského hospodaření a následné poskytnutí finanční náhrady je předmětem samostatného správního řízení, které je vedeno až na základě reálně zjištěných újem. Otázka případného vyčíslování poskytovaných náhrad podle § 58 ZOPK je proto v nyní řešené věci nerozhodná.
44. Soud žalobcem navrhované důkazy neprováděl. Všechny k důkazu navrhované listiny jsou totiž součástí správního spisu, kterým se v řízení před správním soudem dokazování v zásadě neprovádí.

V. Závěr a náklady řízení

1. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).
2. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu

9/2024

nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. dubna 2025

Mgr. Petr Šebek v.r.
předseda senátu